

Familieplatform
Geestelijke
Gezondheid vzw

Het onzichtbare kind Samen een kindreflex maken in de GGZ

Kris Holemans -
Familieplatform Geestelijke Gezondheid

PROGRAMMA

- KOPP | KOAP: het kind van ...
- (KOPP | KOAP: de ouder met ...)
- Aanpak
- Het onzichtbare kind
Een kindreflex maken – “De Kindreflex”
- Een ouder- en kindvriendelijk beleid
(Oefening stand van zaken eigen organisatie)
- Modeling: het KOPP preventiegesprek

GETUIGENIS 'JE BENT EEN KEI' - SIMILES

FOCUS FAMILIEPLATFORM

- familieperspectief verankeren in de GGZ en familiebetrokkenen versterken in hun rol = 'familie-reflex'
 - samen met veldwerk door familie-organisaties
 - ervoor zorgen dat professionele organisaties een familievriendelijke zorg uitdragen en realiseren
 - op het niveau van beleid adviseren
-
- Een bijzondere plek voor het kind van ... sinds 2014 inkanteling KOPP Vlaanderen

KOPP | KOAP: HET KIND VAN ...

... een ouder met een psychische- of
afhankelijkheidsproblematiek

KOPP | KOAP: HET KIND VAN ...

Gewone kinderen die opgroeien
in ongewone omstandigheden

KOPP | KOAP: HET KIND VAN...

- 378,000 KOPP per jaar in Vlaanderen
- 1 op 10 kinderen onder 15 jaar heeft een ouder die overmatig alcohol of drank gebruikt
- Onderschatting van de cijfers
- 1/3^e regel!

KOPP | KOAP: HET KIND VAN...

-> Onderzoek Baan ea. (1998):

- 1/3 van de KOPP ontwikkelen zelf een psychiatrische problematiek
- 1/3 van deze kinderen krijgen problemen op allerlei levensgebieden (bv. relaties, zelfstandigheid, ...) van voorbijgaande aard
- 1/3 draagt weinig tot geen gevolgen met zich mee

-> zorgvuldig mee omspringen

KOPP | KOAP: HET KIND VAN...

- Gevoelens van schaamte en schuld
- Vele (zorg)taken opnemen
- Eigen (emotionele) noden opzij zetten
- Zich alleen voelen
- Destructieve parentificatie
- Broers en zussen: rol in de war

FILMPJE DRUGLIJN.BE: FEMKE

KOPP | KOAP: HET KIND VAN...

- Sterk empathisch vermogen
 - Goed met crisis kunnen omgaan
 - Flexibiliteit
 - Sterke intuïtie
 - Goed reflectief vermogen
- > niet zelden ontwikkeling tot hulpverlener

KOPP | KOAP: Beschermende – en risicofactoren

- Leeftijd kind
- Oplossend vermogen kind: veerkracht
- Ziekte-inzicht ouder
- Bereidheid tot hulp ouder
- Steunend netwerk
- Openheid in het gezin

KOPP | KOAP: DE OUDER MET...

KOPP | KOAP: DE OUDER MET...

- Gevoelens van schaamte en schuld
- Gevoel gezin in de steek te laten
- Verdriet
- Nood aan begrip
- Zich anders voelen
- Angst voor etiket/reacties van anderen
- Gevoel van falen

KOPP|KOAP: DE OUDER MET...

- Ouderschap als hefboom voor herstel
- Vraag om over de kinderen en het ouderschap te spreken
- Kan openheid en verbinding brengen
- Mildheid

KOPP| KOAP: DE OUDER MET

Belang thema ouderschap in begeleiding volwassene

- Onderzoek PC Van den Ende (2016):
80% van bevraagden (47 ouders) voelen aan dat hun psychiatrische problemen 'schade' toebrengen aan de relatie met hun kinderen
- Onderzoek 'Mood en Resilience Offspring project' (MARIO – project)
Maciejewski et al (2017):
 - 73% van de ouders maakte zich zorgen over de ontwikkeling van hun kinderen vanwege hun stemmingsstoornis
 - 58% van de ouders vindt dat er tijdens hun behandeltraject onvoldoende aandacht aan hun kinderen besteed wordt
 - 72% van de ouders wil meer rechtstreekse aandacht voor hun kinderen (bv. info of weerbaarheidstraining)

KOPP | KOAP: DE OUDER MET...

- Opvoeden kan een last zijn
 - Risico dat ouder minder emotioneel beschikbaar is, minder voorspelbaar wordt, minder structuur kan aanbieden, moeite heeft om de dagelijkse praktische zorg rond te krijgen, ...
 - Draaglast kind wordt groter: risico op lager welbevinden van het kind
 - Ook: risico op verwaarlozing en mishandeling
- KOPP thematiek staat niet gelijk aan onveiligheid

KOPP | KOAP: DE OUDER MET...

Noden ouder:

- Nood aan veiligheid en vertrouwen
- Niet-veroordelende houding
 - zodat de ouder zorgen en moeilijkheden durft bespreken
- Transparantie
- Hulpverlening die durft spreken
- De ouder zien, en niet enkel de patiënt
- Het kind is welkom

KOPP|KOAP: AANPAK

Vroegdetectie en preventie
via de ouder

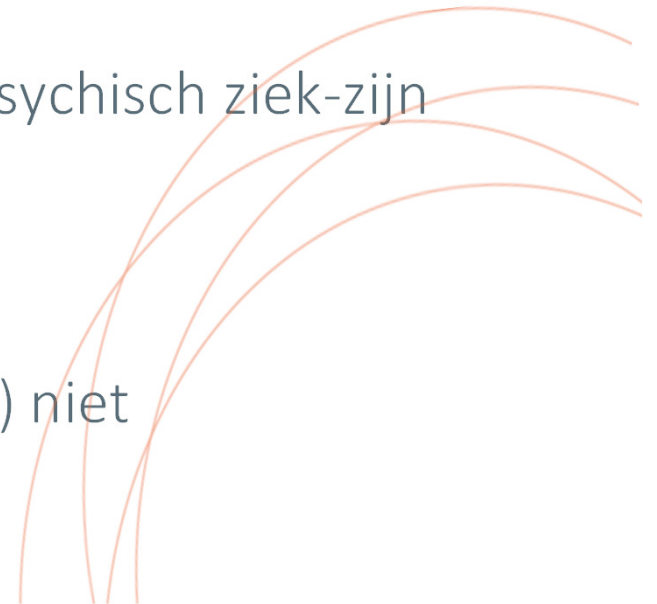
KOPP | KOAP: AANPAK

Dé moeilijkheid... hoe merk je deze kinderen op?

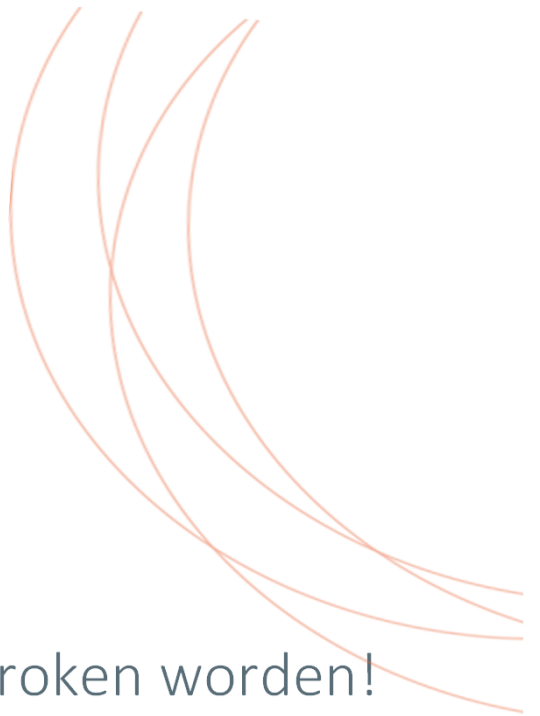
- komen er zelf niet mee naar buiten (geïsoleerd, schaamte, angst voor veroordeling, zwijgplicht, ...)
- hulpverlening ziet ze niet (altijd)
- samenleving ziet ze niet (altijd) – taboe psychisch ziek-zijn

→ Het onzichtbare kind:

Rechtstreekse toegang tot kind lukt (vaak) niet

KOPP | KOAP: AANPAK

Het ligt voor de hand dat ...

- Ouder = meest directe weg naar het kind
- Voorwaarde: de ouder moet dan wel aangesproken worden!

→ Vroegdetectie en preventie bij KOPP start in de GGZ-hulpverlening voor volwassenen

KOPP | KOAP: AANPAK

Het ligt niet voor de hand dat ...

- ... de hulpverlener uit de volwassenenzorg de patiënt aanspreekt op de ouderrol
 - Aarzeling - onzekerheid – handelingsverlegen – vermijding ...
 - Hoe doe je dat: met de patiënt praten over de kinderen?
- nood aan werkmodel vroegdetectie en preventie:
= KOPP preventiegesprek

KOPP | KOAP: AANPAK

Veerkracht vergroten
bij het kind

DE VEERKRACHTHELPERS

- Informatie
 - Kind kunnen zijn
 - Ruimte voor gevoelens
 - Vertrouwenspersoon
-
- KOPP preventiegesprek
 - thema's 'Op weg met Kriebel' koffer

MET KRIEBEL OP REIS

DOEL

VEILIGHEID EN VERTROUWEN

ONTSPANNENDE EN
AFLEIDENDE ACTIVITEITEN

THUISSITUATIE
BESPREEKBAAR MAKEN

JE BENT NIET ALLEEN

INFORMATIE/PSYCHO-EDUCATIE

VERTROUWENSFIGUUR
SOCIALE STEUN

GEVOELEN

Onderschatting van de cijfers

Kind komt er zelf niet mee naar buiten

Volwassenen in GGZ worden nog te weinig op hun ouderschap aangesproken

Ruimer dan enkel KOPP/KOAP: vele kwetsbare gezinnen
(kansarmoede, (vecht)scheiding, IFG, migratie, (jong)dementie, ...)

DUS... EEN KINDREFLEX MAKEN

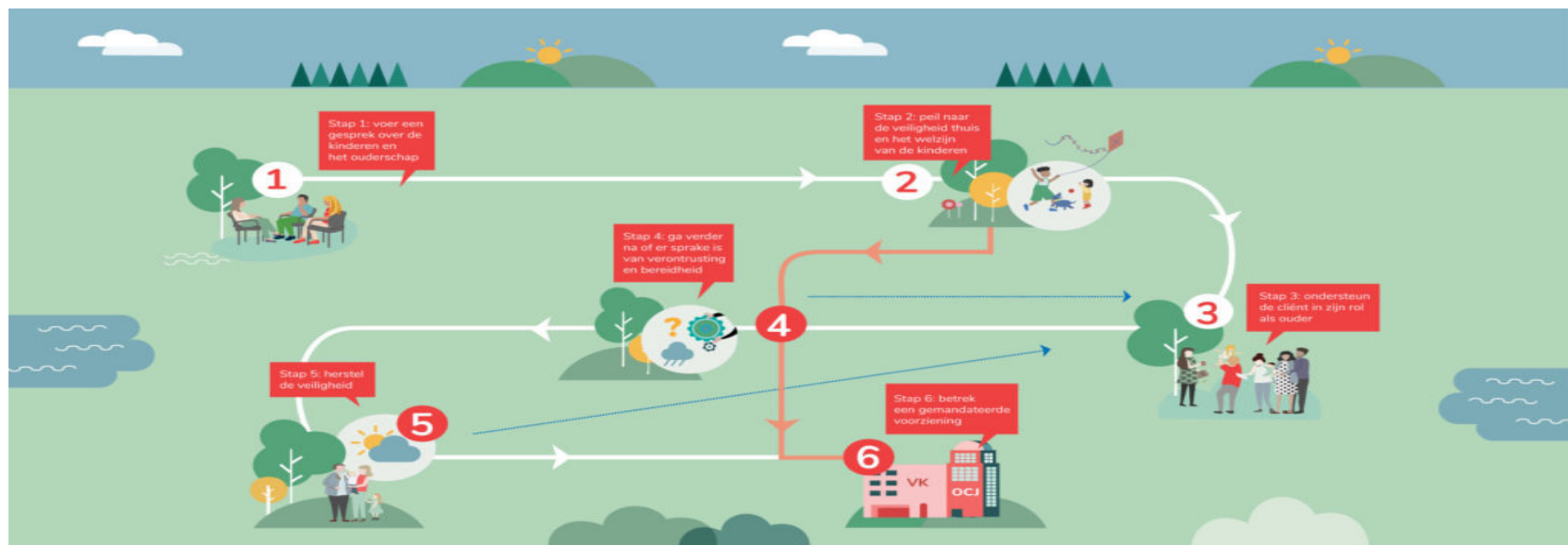
-> het kind in je achterhoofd houden in het werk met je volwassen cliënt/patiënt

De “Kindreflex”

- Een tool die ondersteuning biedt bij het maken van een kindreflex
- Gericht aan hupverleners binnen de sector GGZ volwassenen
- Oorspronkelijk uit Nederland: de Kindcheck
- Vlaamse versie heeft 2 doelstellingen:
 1. stimuleren tot gesprek over welzijn van het kind en ouderschap
 2. detecteren van verontrusting + ondersteuning bij herstel veiligheid
- Samenwerking tussen de Vlaamse overheid, LUKAS KU Leuven en het VECK. Familieplatform betrokken in stuurgroep en focusgroepen.

De Kindreflex: het 6 - stappenplan

1. Voer een gesprek over de kinderen en het ouderschap
2. Peil naar de veiligheid thuis en het welzijn van de kinderen
3. Ondersteun de cliënt in zijn rol als ouder
4. Ga verder na of er sprake is van verontrusting en bereidheid
5. Herstel de veiligheid
6. Betrek een gemandateerde voorziening

De Kindreflex

Meer info over de Kindreflex:

www.kindreflex.be

Inschrijven voor de workshops:

<https://kindreflex.be/category/geplande-opleidingen/>

EEN KO(A)PP VRIENDELIJK BELEID

Een ouder- en kindvriendelijk beleid

Hoe schatten jullie dit zelf in?

Wat doen jullie al voor ouders en kinderen? Waar zetten jullie al op in?

Een KO(A)PP vriendelijk beleid

	Strategisch en geschreven beleid, formele structuren en mandaten
Organisatieniveau	KO(A)PP mee in missie, visie en/of ambitietekst Werkgroep KO(A)PP, al of niet geïntegreerd binnen werkgroep familie Familieraad incl. KO(A)PP Interne en externe vorming KO(A)PP Samenwerking tussen volwassen - en kinderteam Samenwerking met externe diensten zoals KOPP groep of CGG KO(A)PP als onderdeel van tevredenheidsmeting
Procesniveau algemeen	KO(A)PP referentiepersoon Ervaringsdeskundige familie/KO(A)PP <u>-> loopt over alle 4 de pijlers heen</u>
Individueel niveau algemeen	Protocollen en gedragscodes KO(A)PP referentiepersoon Ervaringsdeskundige familie/KO(A)PP De 4 pijlers van familie/KO(A)PP beleid

Een KO(A)PP vriendelijk beleid: concreet

De 4 pijlers van een KO(A)PP vriendelijk beleid

	Kind	Ouder
Bejegening	Warm onthaal Kind kunnen zijn	Warm onthaal Goed genoeg ouderschap Spreken over ouderschap en kinderen
Informatie	Teamoverleg en dossiers Info beschikbaar stellen (brochures, KOPP groepjes, ...) Infomoment organiseren	KOPP preventiegesprek Info beschikbaar stellen (brochures, oudergroepen, ...) KO(A)PP contactpersoon
Steun	Context betrekken Interactie ouder-kind Vertrouwensfiguur Begeleiding: Op weg met Kriebel KOPP groep	Context betrekken Wrap around care Interactie ouder-kind Ouderschap als hefboom voor herstel Thema ouderschap in gesprekken Oudergroep of lotgenotengroep
Participatie	Welzijn kind is deel van zorgtraject Actief uitnodigen: zorgen en vragen delen Betrekken bij plan verlof/ontslag/crisis	Ouderschap is deel van zorgtraject Deelname aan teamoverleg en beleidsoverleg als ouder Ander ouder/opvoeder betrekken in zorgtraject en bij plan verlof/ontslag/crisis

HET KOPP PREVENTIEGESPREK

- Standaard
 - Introduceren in het begin
 - Open aanbod
 - Psycho-educatief
 - Gestructureerd
 - Individueel of in groep
- geen strijd, wel een aanbod – erkenning – structuur behouden –
‘we weten van andere ouders/uit onderzoek dat ...’

TOT SLOT

- Elk klein gebaar naar het kind telt
 - Vele zaken hebben jullie al in huis: bekijk samen op welke pijlers of op welke niveaus jullie nog verder kunnen inzetten
 - Belang van de ouder aanspreken
 - De Kindreflex als werkwoord: samen een kindreflex maken
- Om het onzichtbare kind weer zichtbaar te maken!

Familieplatform
Geestelijke
Gezondheid vzw

Bedankt!

Kris Holemans -
Familieplatform Geestelijke Gezondheid
kris.holemans@familieplatform.be

www.familieplatform.be
Facebook – nieuwsbrief - LinkedIn